ԱՐՄԵՆԻԱ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՑԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգիլուած չէ, ամբողջ 11րդ հրատարակչական տարուան համար (95 օգոստ.—96 մայիս) բաժնորդագինը է 20 ֆր. կանխիկ։ Կարելի է նաեւ բաժնորդագրուիլ քանի ամիսներու համար որ ուզուի, ամեն մէկ ամսականը 2½ ֆր. հաշուելով եւ 1896 մայիս ամէն անդին չանցնելու պայմանով։

Նամակ եւ ծրար պէտք է ղրկել հետեւեալ հասցէով. M. PER FOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)

Ի ՏԱՐԻ ԹԻԻ 87

1895 ՅՈՒԼԻՍ 6

1895 ՅՈՒՆԻՍ 24 (Հ. Տ.)

ԾԱՆՈՒՑ

Հրահրատարակութիւնք. ե. նշան. օրեր

ՊԱՏՄԱՆԵՆԵՐ

Խմբագրատ Դիւնը, երէկ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւնները։ Պարտաւոր չէ վերադարձնել չհրատարակուած ձեռագիրները։ Յանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։ Յանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիմ կարժէ։ 1 գլխագիրը 2 սանդիմ։

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction (Allées de Meilhan, 44.)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խմբագրական ազդեր. — Բարեկորոգութեանց ծրագրի խնդիրը. — Նամակ Ռուսիայէն (Նոր Նախիջեւան). — Վեհ. Հայրապետն ի Պետերբուրգ. — Հայկական խնդիրը Ֆրանսայի Ներակոյտ եւ Երեսփոխանական ժողովներին մէջ. — Քննիչ յանձնաժողովի եւրոպացի պատուիրակներին եղած ճախատիքը. — Ատենագրութիւն վառնայի յունիս 18/30ի մրրիկին. — Ազգային Սահմանադրութեան տարեդարձը. — Սիսի կաթողիկոսի ընտրութիւնը. — Տրապիզոնի Առաջնորդական ճեռնպահութիւնը. — Նահիրատուութիւններ Արմենիոյ. — Թիւրքիոյ ճախարարական փոփոխութիւնը. — Անգլիոյ նոր ճախարարութիւնը. — Օսմանեան բարձր պատուիրակը Հայաստանի համար. — Թիւրիճնճիէի գարնուիլը. — Ֆրանքօ-բրքական միջադէպ։

ԹՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴԵՐ

Որպէսզի թերթին իրենց ղրկուելուն մէջ ոեւէ յապաղում չպատահի, կը խնդրուի մեր հին բաժնորդներէ որ վճարման իրենց բաժնորդագրութիւն վերանորոգել։

Կը խնդրուի իրենց բաժնորդագրութիւն վերանորոգողներէն որ իրենց ղրկուած Արմենիայի վերջին թիւերէ մէկի գոյին որի վրայ հասցէնին դրուած է, իրենց նամակի մէջ դնելով ղրկին մեզ. այս կերպով իրենց անուն արձանագրուած ժամանակ այլ եւ այլ չփոթութիւնների առջեւը կառնուի։

11րդ չրջանի Ա. թիւը կը հրատարակուի Ն. Տ. օգոստոս 3ին (Հ. Տ. յուլիս 22)։

ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ԽՆԴԻՐԸ

Կ.պոլսէն կհմացունեն որ յունիս 3ի երկուշաբթի առաւօտ Բ. Դուռը Հայաստանի բարենորոգումներուն ծրագրի մասին իր պատասխան տուած է Ֆրանսայի, Ռուսիայի և Անգլիայի դեսպաններուն։ Իր պատասխան դոհայտնիչ չէ համարուած որովհետեւ թէեւ սկզբունքով կընդունի բարենորոգումներ անելը բայց վիճելի կը համարի ծրագրին ինչ ինչ կէտերը որոնք չորոշեր. այնու ամենայնիւ կհաւատայ թէ Սուլթանը պետութիւններուն վերահսկողութեան (contrôle) սկզբունքն անգամ չուզեր ընդունիլ, ինչ մեծ մեծ մի բարձր պատուիրակի (քօմիսէր) նշանակութիւը, վալիներուն ընտրութեան եւրոպական պետութիւններէ վաւերացումը. նոյնպէս կը հակառակի մի խառն յանձնաժողով կազմելու առաջարկին։

Անգլիական լրագիրները կը դրեն թէ նոյն երկուշաբթի օր անգլիական դեսպան Սըր Ճիլբըրթ Քըրրի և ռուսական դեսպան Տ. Նելիտօֆ դնացին Ֆրանսական դեսպանատունը խորհրդակցելու համար Տ. Քանպօնի հետ թէ ինչ ընթացք պէտք է բռնեն Բ. Դրան տուած պատասխանին նկատմամբ։ Անգլիական դեսպանը իմացուցեր է եղեր օսմանեան կառավարութեան թէ Սուլթանին ներկայացուած ծրագրին վրայ ոչ մի փոփոխութիւն չընդունիր որովհետեւ Հայաստանի համար հարկ եղած բարենորոգումներ ամենաթեթեւ պահանջները միայն նշանակուած են անոր մէջ։

—Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ քիչ ժամանակէն նաեւայլն մի ցոյց պիտի լինի Վոսփորի մէջ եթէ Սուլթանը պնդէ իր մերժման վրայ։

— Բարենորոգումներու ծրագրին առթով Սրբանտարտ դրած էջէ Ֆրանսա, Անգլիա և Ռուսիա համաձայնած լինելով Հայաստանի մէջ գործադրուելիք բարենորոգումներու ամենաթեթեւ ծրագրին վրայ, Սուլթանին կը մնայ ընդունել այդ ծրագիրը ապա թէ ոչ Հայաստանը կը բաժնուի օսմանեան կայսրութենէն և ինքնավար մի կառավարութիւն կունենայ պետութիւններու պաշտպանութեանը տակ։

Տէյլի Նիւս ըսած է թէ պետութիւնները կատարելապէս համաձայնած լինելով, երկար ատեն չպիտի վարանին որոշելու համար թէ ինչ պէտք է ընեն առաջիկային մէջ։

— Բ. Դուռը կը չանայ ծրագրին ընդունելութեան գործը երկարաձգելով ժամանակ վաստկիլ, այն յուսով որ գուցէ այդ միջոցին մի անհամաձայնութիւն կը ծագի եւրոպական տէրութիւններուն մէջ։ Բայց խեղճը չխորհիր որ անոնց խառնուածքեան հետեւանքը իրեն գլխին վրայ կը ծանրանայ և կտիպուին համաձայնութեան մը գալու համար ժամ առաջ բաժնել Թիւրքիան իրենց մէջ։

Մի ուրիշ կողմէ ալ լուր կը պտըտի թէ եւրոպական պետութիւններէ մին Թիւրքիան և Անգլիան իր մէջնորդութիւն կառաջարկէ եղեր, հայկական խնդիրը աւելի չափաւոր կերպով և աստիճանաբար կարգադրելու համար։

— «Ֆրանքֆուրթըր Զայթունկ» լրագիրը յունիս 18ի թուին մէջ կը դրէ թէ վիհելմ կայսրը երբեւ բարեկամ խորհուրդ տուեր է Սուլթանին որ երեք տերութիւններու առաջարկած ծրագրին համաձայնի որպէս զի յետոյ այնպիսի միջոցներու չդիմեն որ ստորնութիւն բերէ Թիւրքիան։

— «Րէօթըր»ի գործակալութիւնը հեռագրած է յունիս 22ին թէ ֆրանսական, ռուսական և անգլիական դեսպանները Բ. Դուռէն պահանջեր են որ որոշ կերպով նշանակէ ծրագրի այն կէտեր որոնք վիճաբանութեան ենթարկել կուզէ։ Բայց ո՛չ մեծ եպարքոս Սայիտ փաշան և ո՛չ արտաքին գործերու նախարար Թիւրքան փաշան մի որոշ պատասխան տուած լինելով, դեսպանները հեռագրեր են իրենց կառավարութիւնները, նոր հրահանգներ ստանալու համար։ Կհաւատայ թէ ծրագրին դէմ եղած հակառակութիւնը ոչ այնքան Բ. Դուռէն կ[illegible] աւելի վերէն, պալատէն։

—Պետերբուրգի «Նովոսթի» լրագիրը կը գրէ թէ դուցէ Բ. Դուռը կը կարծէ որ տերութիւններին մէջ անհամաձայնութիւն կը ծագի ազդու կերպով գործելու մասին և այդ համոզումով է որ կը հակառակի բարենորոգումներու ծրագրին. ուստի «Նովոսթի» խորհուրդ կուտայ որ կ.պոլսի մէջ մի դեսպանաժողով գումարուի ուր տերութիւններն եթէ ունին իրենց մէջ թիւրիմացութիւններ, չկեն և այդ ընդհանուր համաձայնութեան առջեւ ստիպուի խոնարհիլ Թիւրքը։

—Վիէննայի «Ֆրէմտէնպլատ» կիսապաշտօնական լրագիրը յունիս 27ի թուին մէջ կը գրէ որ թէեւ Աստրիա չէ մասնակցած երեք պետութիւններու կ.պոլիս արած ձեռնարկին, բայց իր ազդեցութիւն բանեցուցած է Բ. Դրան վրայ ընդունել տալու համար առաջարկուած բարենորոգումներու ծրագիրը որ նոյն իսկ Թիւրքիայի շահերուն համապատասխան է։

— Փարիզի «Թան» լրագիրը յունիս 30ի թուով «Արեւելքի գործեր» վերնագրին տակ հրատարակած առաջնորդող յօդուածին մէջ կըսէ թէ Հայաստանի բարենորոգումներուն վերաբերեալ բանակցութիւնները տագնապալի մի կէտի հասած են։

— Կ.պոլսէն կը հաղորդեն անգլիական լրագիրներուն թէ հայկական խնդրով զբաղող երեք տերութիւններու դեսպանները հաւաքական մի ծանուցագիր պիտի ղրկեն Բ. Դրան և մի վճռողական պատասխան պիտի պահանջեն, պայմանաժամ որոշելով։

ՆԱՄԱԿ ՌՈՒՍԻԱՅԷՆ

Նոր-Նախիջեւան մայիս 20/1 յունիս 95

Ձեր ընթերցողներուն յայտնի է թերեւս թէ ի՛նչպէս վեհ. կաթողիկոսը տակէ 85 օր առաջ այստեղ ժամանած ատեն, նոյն պահուն իսկ նահանգապետի փոխանորդի այցելութիւնն ընդունեց և դեռ հանդիպած չառած, կառավարութեան մի հրամանագիր ստացաւ այցելուին ձեռքէն որ կ'իմացնէր Ն. Օծ.ութեան թէ վեհ. կայսրը չէ բարեհաճած իր պետերբուրգ երթալուն թոյլատրել։ Վեհ. Հայրապետը այն ժամանակ այսքանը միայն պատասխանեց թէ «հնպատակ է կայսերական հրամանին» և որոշեց երկայնամտութեամբ սպասել Նախիջեւան։

Անկէ ետք պետերբուրգի հայ գաղթականութեան անդամներէ կարեւոր անձնաւորութիւններ ճիդ թափելով, վերջապէս յաջողեցան կայսեր թոյլտուութիւն ձեռք բերելու. ներկայէս 4 օր առաջ պետերբուրգէն հասած լինելով այդ ուրախալուր, վեհ. Հայրապետը որոշեց ուղեւորութիւնը չարունակել։

Թէ ո՞րոնց մեքենայութիւններն էին որ պահ մ'արգելքներ դրին վեհ. Հայրապետի ուղեւորութեան, յաւալի կը լինի գիտնալ. օտարազգի պաշտօնեաներուն հետ և հայ անձերի, կրօնաւորներուն անուն ալ կը չընչուի. երանի՛ թէ այդ չընչում լոկ կուսակցական առերեսութեան և կասկածի արդիւնք եղած լինէր.... Էջմիածնի պրօկուրօրը կը համարուի հեղինակ մի կարգ թելադրութիւններուն որոնք պետերբուրգի պաշտօնական չրջանակներուն միտքը պղտորած լինին վեհ. Հայրապետի մասին. իսկ Էջմիածնի մէջ գըտնուող երկու բարձրաստիճան հայ հեղեցականներուն այդ պրօկուրօրի հետ ունեցած սերտ յարաբերութիւններն և ուրիշ առիթներուն մէջ դաշնակցութիւնը ընդդէմ վեհ. Հայրապետին՝ այդ հանգամանքներ գուցէ առիթ տուած լինին և այս անգամ կասկածելու որ այս ազգային անյաջողութեան մէջ նոքա իրենց առանձին մխիթարութիւն ունեցած են...։

Այդ սեւ կէտերի վրայէն վարագոյր քաշելով, դիտենք լուսաւոր կէտերը. Ռուսաստանի հայ գաղթականութիւնները և ուրիշ առիթներուն մէջ դաշնակցութիւնը ընդդէմ վեհ. Հայրապետին՝ այդ հանգամանքներ գուցէ առիթ տուած լինին և այս անգամ կասկածելու որ այս ազգային անյաջողութեան մէջ նոքա իրենց առանձին մխիթարութիւն ունեցած են...։

Այդ սեւ կէտերի վրայէն վարագոյր քաշելով, դիտենք լուսաւոր կէտերը. Ռուսաստանի հայ գաղթականութիւնները և ուրիշ առիթներուն մէջ դաշնակցութիւնը ընդդէմ վեհ. Հայրապետին՝ այդ հանգամանքներ գուցէ առիթ տուած լինին և այս անգամ կասկածելու որ այս ազգային անյաջողութեան մէջ նոքա իրենց առանձին մխիթարութիւն ունեցած են...։

Այդ սեւ կէտերի վրայէն վարագոյր քաշելով, դիտենք լուսաւոր կէտերը. Ռուսաստանի հայ գաղթականութիւնները և ուրիշ առիթներուն մէջ դաշնակցութիւնը ընդդէմ վեհ. Հայրապետին՝ այդ հանգամանքներ գուցէ առիթ տուած լինին և այս անգամ կասկածելու որ այս ազգային անյաջողութեան մէջ նոքա իրենց առանձին մխիթարութիւն ունեցած են...։

Այդ սեւ կէտերի վրայէն վարագոյր քաշելով, դիտենք լուսաւոր կէտերը. Ռուսաստանի հայ գաղթականութիւնները և ուրիշ առիթներուն մէջ դաշնակցութիւնը ընդդէմ վեհ. Հայրապետին՝ այդ հանգամանքներ գուցէ առիթ տուած լինին և այս անգամ կասկածելու որ այս ազգային անյաջողութեան մէջ նոքա իրենց առանձին մխիթարութիւն ունեցած են...։

Այդ սեւ կէտերի վրայէն վարագոյր քաշելով, դիտենք լուսաւոր կէտերը. Ռուսաստանի հայ գաղթականութիւնները և ուրիշ առիթներուն մէջ դաշնակցութիւնը ընդդէմ վեհ. Հայրապետին՝ այդ հանգամանքներ գուցէ առիթ տուած լինին և այս անգամ կասկածելու որ այս ազգային անյաջողութեան մէջ նոքա իրենց առանձին մխիթարութիւն ունեցած են...։

Այդ սեւ կէտերի վրայէն վարագոյր քաշելով, դիտենք լուսաւոր կէտերը. Ռուսաստանի հայ գաղթականութիւնները և ուրիշ առիթներուն մէջ դաշնակցութիւնը ընդդէմ վեհ. Հայրապետին՝ այդ հանգամանքներ գուցէ առիթ տուած լինին և այս անգամ կասկածելու որ այս ազգային անյաջողութեան մէջ նոքա իրենց առանձին մխիթարութիւն ունեցած են...։

Այդ սեւ կէտերի վրայէն վարագոյր քաշելով, դիտենք լուսաւոր կէտերը. Ռուսաստանի հայ գաղթականութիւնները և ուրիշ առիթներուն մէջ դաշնակցութիւնը ընդդէմ վեհ. Հայրապետին՝ այդ հանգամանքներ գուցէ առիթ տուած լինին և այս անգամ կասկածելու որ այս ազգային անյաջողութեան մէջ նոքա իրենց առանձին մխիթարութիւն ունեցած են...։

Այդ սեւ կէտերի վրայէն վարագոյր քաշելով, դիտենք լուսաւոր կէտերը. Ռուսաստանի հայ գաղթականութիւնները և ուրիշ առիթներուն մէջ դաշնակցութիւնը ընդդէմ վեհ. Հայրապետին՝ այդ հանգամանքներ գուցէ առիթ տուած լինին և այս անգամ կասկածելու որ այս ազգային անյաջողութեան մէջ նոքա իրենց առանձին մխիթարութիւն ունեցած են...։

Պետրոպոլ, մարտի 27/8 դարձ 93
Թիվ 235ին (Ը. Տ. յունիս 6) կէս-
օրէն 2 ժամուն, պետական
ժողովոյ նիստ (1) : Ներկայ էին
պետական ժողովոյ նախագահ
Ա. Ալեքսեեվ, պետական խորհրդոյ
նախագահ Գ. Սոլսկի, վարչապետ
Ս. Վիտէ, ներքին գործոց նախարար
Պ. Դուրնովօ, ռազմական նախարար
Ա. Կուրոպատկին, ծովային նախարար
Ա. Տիրտով, արդարադատութեան նախարար
Ն. Մուրավյով, գործոց վարիչ Ա. Պլանսոն,
գանձապետ Ա. Կոնի, պետական
վերահսկիչ Ա. Պանտուսով, պետական
քարտուղար Ա. Մակարով, ծովակալ
Ա. Ավելան, գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր-
Շուլման, գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռոսեն,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Սախարով, գեներալ-
ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր, գեներալ-ադիւտանտ
Ա. Ռիտտեր-Շուլման, գեներալ-ադիւտանտ
Ա. Ռոսեն, գեներալ-ադիւտանտ Ա. Սախարով,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր, գեներալ-
ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր-Շուլման, գեներալ-
ադիւտանտ Ա. Ռոսեն, գեներալ-ադիւտանտ
Ա. Սախարով, գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր-Շուլման,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռոսեն, գեներալ-
ադիւտանտ Ա. Սախարով, գեներալ-ադիւտանտ
Ա. Ռիտտեր, գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր-
Շուլման, գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռոսեն,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Սախարով, գեներալ-
ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր, գեներալ-ադիւտանտ
Ա. Ռիտտեր-Շուլման, գեներալ-ադիւտանտ
Ա. Ռոսեն, գեներալ-ադիւտանտ Ա. Սախարով,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր, գեներալ-
ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր-Շուլման, գեներալ-
ադիւտանտ Ա. Ռոսեն, գեներալ-ադիւտանտ
Ա. Սախարով, գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր-Շուլման,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռոսեն, գեներալ-
ադիւտանտ Ա. Սախարով, գեներալ-
ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր, գեներալ-
ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր-Շուլման,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռոսեն,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Սախարով,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր,
գեներալ-ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր-
Շուլման, գեներալ-ադիւտանտ
Ա. Ռոսեն, գեներալ-ադիւտանտ
Ա. Սախարով, գեներալ-
ադիւտանտ Ա. Ռիտտեր,
գեներալ-ադիւտանտ
Ա. Ռիտտեր-Շուլման,
գեներալ-ադիւտանտ
Ա. Ռոսեն, գեներալ-
ադիւտանտ
Ա. Սախարով,
գեներալ-
ադիւտանտ
Ա. Ռիտտեր,
գեներալ-
ադիւտանտ
Ա. Ռիտտեր-
Շուլման,
գեներալ-
ադիւտանտ
Ա. Ռոսեն,

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ
ԱՇԽԱՏԱՍԵՐԻ ԳՈՒՆԱԿԱՑՄԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՒՆԱԿԱՑՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՒՆԱԿԱՑՄԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱՍԵՐԻ ԳՈՒՆԱԿԱՑՄԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՒՆԱԿԱՑՈՒՄ

ՀՀ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

ՀՀ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

Le Gérant : François CARRIÈRE

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ
Ձայնից առաքած Թ. տպարանից
Marseille.— Imprimerie et Papeterie du Midi,
Allées de Meilhan, 44.

ՅԱՎԵՏԱՆ—ՔՈՒԵՆԻՐ
Ջ. ՓՈՓՈՒՆՔԱՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Ֆրանսիոյ Հայ Ընտրողներուն

Ընտրութեանց օրերը կը մօտենան։ Ֆրանսիոյ Հայ ընտրողները պիտի կանչուին իրենց ձայնը տալու Ազգային Ժողովի պատգամաւորներու ընտրութեան համար։

Ֆրանսիոյ Հայ ընտրողները պիտի ունենան երկու պատգամաւորներ ընտրելու իրաւունք